

NỘI DUNG ÔN TẬP HỌC KÌ I MÔN SỬ 6

Câu 1. Công cụ sản xuất được cải tiến như thế nào? Ý nghĩa của thuật luyện kim?

- Mở rộng vùng sinh sống đến chân núi, ven sông,...
- Tìm thấy các di chỉ cách đây 4000-3500 năm.
- Công cụ sản xuất được mài nhẵn toàn bộ, có hình dáng cân xứng
- Đồ trang sức nhiều loại, xuất hiện đồ gốm.

=> Đạt trình độ cao về kĩ thuật chế tác công cụ.

- Kim loại được dùng đầu tiên là đồng.

=> Ý nghĩa: đánh dấu bước tiến trong chế tác công cụ, làm cho sản xuất phát triển.

Câu 2. Nghề nông trồng lúa nước ra đời ở đâu và trong điều kiện nào?

- Nước ta là quê hương cây lúa, cây lúa trở thành cây lương thực chính.
- Lúa được trồng ở ven sông, ven suối,...
- Đất phù sa màu mỡ, lương thực nhiều, đủ nước tưới,... thuận lợi cho sinh hoạt.
- Nghề nông trồng lúa ra đời trong các điều kiện: công cụ sản xuất cải tiến, con người sống định cư, di chỉ Phùng Nguyên, hoa Lộc đã chứng tỏ điều đó.

Câu 3. Sự phân công lao động đã được hình thành như thế nào?

- Sự phân công lao động trở nên cần thiết.
- + Phụ nữ: làm việc nhà, làm gốm, dệt vải,...
- + Nam: làm nông nghiệp, đánh cá, chế tác công cụ,...

=> Sản xuất phát triển, cuộc sống ổn định.

Câu 4. Xã hội có gì đổi mới?

- Sống định cư ở đồng bằng, ven sông lớn.
- Hình thành các làng bản, có quan hệ với nhau gọi là bộ lạc.
- Vai trò của người đàn ông ngày càng cao => chế độ phụ hệ thay thế chế độ mẫu hệ => xã hội có sự phân biệt giàu nghèo.

Câu 5. Nhà nước Văn Lang ra đời trong hoàn cảnh nào?

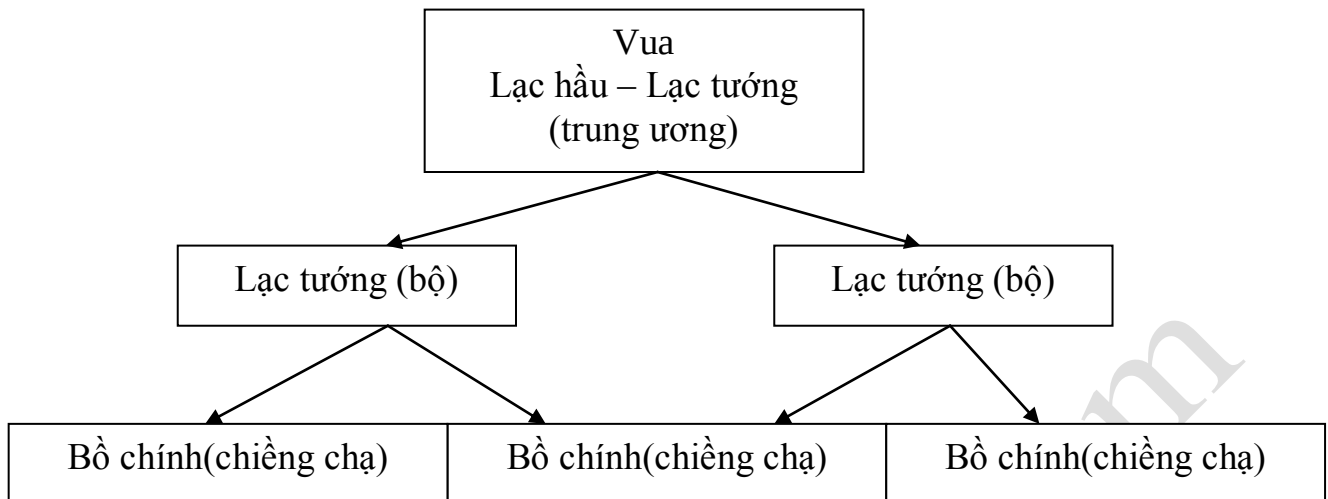
- Sản xuất phát triển, có sự phân chia giàu nghèo => mâu thuẫn nảy sinh.
- Nghề nông trồng lúa phát triển => cần liên kết để chống lũ.
- Xung đột giữa các bộ lạc => cần liên kết để tự vệ.

=> Nhà nước Văn Lang ra đời

Câu 6. Nhà nước Văn Lang được tổ chức như thế nào?

- Đặt tên nước Văn Lang, xưng là vua Hùng, đóng đô ở Bạch Hạc, vua nắm mọi quyền hành, cha truyền con nối.
- Giúp việc cho vua là Lạc hầu, Lạc tướng, con trai là Quan Lang, con gái Mị Nương.
- Chia nước thành 15 bộ, đứng đầu bộ là Lạc tướng, đứng đầu chiềng chạ là Bồ chính.

=> Nhận xét bộ máy: nhà nước chưa có luật pháp, quân đội, nhưng là 1 tổ chức cai chính quyền cai quản cả nước.

Câu 7. Đời sống vật chất của cư dân Văn Lang ra sao?

- Ở: nhà sàn có cầu thang lên xuống.
- Đi lại: bằng thuyền.
- Ăn: cơm, rau, cá thịt.
- Mặc: nam đóng khố, nữ mặc váy.

Câu 8. Đời sống tinh thần của cư dân Văn Lang có gì mới?

- Thường tổ chức lễ hội, vui chơi: ca hát, nhảy múa,...
- Nhạc cụ: trống đồng, chiêng,...
- Có tục làm bánh chưng, bánh dày, ăn trầu, thờ cúng lực lượng tự nhiên,....
- Người chết chôn theo công cụ, đồ trang sức,...
- Đời sống vật chất, tinh thần hòa vào nhau tạo nên tình cảm cộng đồng.

Câu 9. Thành Cổ Loa và lực lượng quốc phòng.

- Xây bằng đất, có 3 vòng khép kín, hào sâu bao quanh và thông nhau.
- Bên trong là nơi làm việc của vua, quan.
- Gồm bộ binh, thủy binh, vũ khí bằng đồng: rìu, dao găm,...

=> Thể hiện tài năng và kĩ thuật xây thành của dân ta, thành vừa là kinh đô vừa là công trình quân sự bảo vệ an ninh quốc gia.

Câu 10. Nhà nước Âu Lạc sụp đổ trong hoàn cảnh nào?

- Năm 207 TCN Triệu Đà lập nước Nam Việt, đem quân đánh Âu Lạc.
- Quân dân Âu Lạc chiến đấu dũng cảm, đánh bại quân Triệu Đà.
- Triệu Đà xin hòa, tìm cách chia rẽ nước ta.
- Năm 179 TCN Triệu Đà đánh nước ta => An Dương Vương thất bại, Âu Lạc rơi vào ách cai trị của Triệu Đà.
- Nguyên nhân thất bại: chủ quan, nội bộ chia rẽ, không đoàn kết.
- Bài học: không khinh giặc, luôn cảnh giác, phải đoàn kết.

Câu 11. Truyền thuyết Sơn Tinh Thủy Tinh nói lên hoạt động gì của nhân dân ta thời đó?

TRẢ LỜI: hoạt động làm thủy lợi, chống thiên tai, lũ lụt,... của nhân dân ta thời đó.

Câu 12. Lập bảng về những chuyển biến của cư dân trên đất nước ta từ thời nguyên thủy đến thời nhà nước Văn Lang theo yêu cầu sau:

Từ thời nguyên thủy	Đến thời nhà nước Văn Lang
Công cụ bằng đá	Công cụ bằng kim loại
Hái lượm, săn bắt	Trồng trọt, chăn nuôi
Sống theo từng nhóm	Sống theo bộ lạc
Sống trong hang động	Sống ở nhà sàn
Biết trang sức, vẽ, chôn người chết	Thờ cúng lực lượng tự nhiên, khiêu thảm mĩ
Sống du cư	Sống định cư

Câu 13. Việc tìm thấy trống đồng ở nhiều nơi trên đất nước ta thể hiện điều gì?

TRẢ LỜI: điều đó chứng tỏ rằng nghề luyện kim(đúc đồng) rất phát triển, cuộc sống ổn định hơn.

Câu 14. Những yếu tố nào tạo nên tình cảm cộng đồng của cư dân Văn Lang?

TRẢ LỜI: Do điều kiện sinh sống, con người phải đoàn kết giúp đỡ nhau trong sản xuất, chiến đấu, và trong sinh hoạt tinh thần,... tạo nên một tình cảm cộng đồng sâu sắc, bền vững.

Câu 15. Giải thích khái niệm : di chỉ, huyết thống, thị tộc, định cư

TRẢ LỜI:

- Di chỉ: nơi có dấu vết cư trú và sinh sống của người xưa
- Huyết thống: có cùng dòng máu, họ hàng
- Thị tộc: những người có họ hàng gần gũi, sống chung theo từng nhóm nhỏ
- Định cư: sống lâu dài ở một nơi

Câu 16. Những nét nào của cư dân Văn Lang còn lưu giữ lại đến ngày nay?

TRẢ LỜI:

- Ở nhà sàn: đồng bào dân tộc
- Đi lại bằng thuyền: vùng đồng bằng sông Cửu Long

Câu 17.

Câu 1. Đọc đoạn văn sau và trả lời các câu hỏi:

“Theo các nhà khoa học, nước ta là một trong những quê hương của cây lúa hoang. Với nghề nông vốn có và với hàng loạt công cụ sản xuất được cải tiến, những người nguyên thủy sống định cư lâu dài ở vùng đồng bằng ven sông, ven biển. Họ đã trồng được nhiều loại cây, củ và đặc biệt là cây lúa. Việc phát hiện hàng loạt lưỡi cuốc đá được mài nhẵn toàn bộ ở các di chỉ Hoa Lộc, Phùng Nguyên,...đã chứng tỏ điều đó. Người ta còn tìm thấy ở đây gạo cháy, dấu vết thóc lúa bên cạnh các bình, vò đất nung lớn. Nghề nông trồng lúa nước đã ra đời. Trên các vùng cư trú rộng lớn ở đồng bằng ven sông, ven biển, cây lúa nước dần trở thành cây lương thực chính của con người. Cây lúa cũng được trồng ở vùng thung lũng, ven suối. Cuộc sống của con người được ổn định hơn và vùng đồng bằng màu mỡ của các con sông lớn như sông Hồng, sông Mã, sông Cả, sông Thu Bồn, sông Cửu Long,...dần dần trở thành nơi sinh sống lâu dài của con người ở đây”

- Những dấu tích nào chứng tỏ sự ra đời của nghề nông trồng lúa nước?
- Theo em sự ra đời của nghề nông trồng lúa nước có ý nghĩa như thế nào đối với cuộc sống con người?
- Hãy giải thích tại sao con người thời bấy giờ lại quyết định sống định cư lâu dài tại các vùng đồng bằng ven sông, ven biển?

TRẢ LỜI

- Hàng loạt lưỡi cuốc đá được mài nhẵn toàn bộ, tìm thấy ở đây gạo cháy, dấu vết thóc lúa bên cạnh các bình, vò đất nung lớn.
- Cuộc sống của con người được ổn định hơn, sống định cư lâu dài.
- Vùng đồng bằng màu mỡ của các con sông lớn, có nước sinh hoạt, lương thực nhiều,...

Câu 4. Đọc đoạn văn sau và trả lời các câu hỏi:

Sản xuất nông nghiệp lúa nước ngày càng phát triển, đòi hỏi con người phải chuyên tâm lo việc cày cấy, làm đất, gieo hạt, chăm bón,...Số người làm nông nghiệp tăng lên, hơn nữa để có người làm công việc ngoài đồng, phải có người ở nhà lo việc ăn uống. Sự phân công lao động trở thành cần thiết. Phụ nữ, ngoài việc nhà, thường tham gia sản xuất nông nghiệp và làm đồ gốm, dệt vải. Nam giới một phần làm nông nghiệp, đi săn bắt, đánh cá, một phần chuyên sâu hơn thì phụ trách việc chế tác công cụ, bao gồm cả việc đúc đồng, làm đồ trang sức, về sau gọi chung là các nghề thủ công. Qua đó, vị trí của người đàn ông ngày càng cao hơn trong sản xuất cũng như trong gia đình, làng bản. Chế độ phụ hệ dần dần thay thế chế độ mẫu hệ.

- Nguyên nhân nào dẫn đến sự phân công trong xã hội?
- Thị tộc phụ hệ là gì?
- Sự phân công trong xã hội được phân công như thế nào?

TRẢ LỜI:

- a. Do sản xuất ngày càng phát triển, dẫn tới sự phân công trong xã hội.
- b. Con cái theo họ cha, người đàn ông nắm quyền điều hành trong gia đình, xã hội.
- c. Phụ nữ, ngoài việc nhà, thường tham gia sản xuất nông nghiệp và làm đồ gốm, dệt vải. Nam giới một phần làm nông nghiệp, đi săn bắt, đánh cá, một phần chuyên sâu hơn thì phụ trách việc chế tác công cụ, bao gồm cả việc đúc đồng, làm đồ trang sức, về sau gọi chung là các nghề thủ công.

Câu 6. Đọc đoạn văn sau và trả lời các câu hỏi:

Thuở ban đầu, con người chưa có những ý niệm sâu xa về cái chết, người chết cũng không được chôn cất. Nhưng về sau, khi xã hội ngày càng phát triển, con người đã dần hình thành những ý niệm về một thế giới khác. Họ cho rằng, con người chết đi ở thế giới này là sẽ trở về với thế giới bên kia. Từ đó, người ta mới bắt đầu có tục chôn người chết cùng với các công cụ lao động, đồ dùng hàng ngày vì họ tin rằng người đã chết cũng cần sử dụng khi về thế giới mới của họ.

Những người già, những người có nhiều kinh nghiệm trong sản xuất, có sức khỏe được bầu làm người quản lí làng bản. Mặc dù mọi người đều bình đẳng, nhưng khi có việc cần, người quản lí có quyền chỉ huy, sai bảo và được chia phần thu hoạch lớn hơn. Ngoài ra, khi lương thực, của cải dư thừa, các gia đình cũng thu nhập khác nhau.

Việc người ta tìm thấy những ngôi mộ có nhiều công cụ, đồ trang sức chôn theo, nhưng cũng có nhiều ngôi mộ không có hoặc có rất ít của cải chứng tỏ thân phận của những người chết đó rất khác nhau. Những người có nhiều của cải chôn theo là những người có địa vị cao, hoặc giàu có trong xã hội. Còn những người không có của cải hoặc có rất ít là những người nghèo khó hơn. Như thế, có thể thấy đến giai đoạn này, xã hội đã bị phân hóa: không còn khái niệm bình đẳng như trước nữa mà đã có kẻ giàu người nghèo.

- a. Vì sao người ta chôn đồ dùng theo người chết?
- b. Sự khác nhau về số lượng đồ dùng chôn trong các ngôi mộ nói lên điều gì?

TRẢ LỜI:

- a. Vì họ tin rằng người đã chết cũng cần sử dụng khi về thế giới mới của họ.
- b. Xã hội đã bị phân hóa: không còn khái niệm bình đẳng như trước nữa mà đã có kẻ giàu người nghèo.

Câu 8. Đọc đoạn văn sau và trả lời các câu hỏi:

Trống đồng không chỉ là một nhạc khí, mà còn là vật thiêng biểu tượng cho tôn giáo,....Tuơng truyền, khi trống được đúc xong, người đầu tiên đánh trống phải là người có uy tín. Trong những dịp tế lễ, ngày hội cầu mùa, trống được đặt ở nơi trang trọng, tiếng trống âm vang như tiếng sấm, chuyển tải lời cầu mong của con người về một mùa màng tươi tốt, mưa thuận gió hòa. Trống cũng là biểu tượng uy quyền của người thủ lĩnh. Mỗi khi ra trận, tiếng trống là nguồn động viên, giục giã tinh thần chiến đấu. Sử cũ Trung Quốc chép rằng: Dân Giao Chỉ có linh vật là trống đồng, nghe đánh lên họ rất hăng lúc lâm trận,...

- a. Trống đồng có vị trí như thế nào trong đời sống văn hóa của người dân?
- b. Tại sao trống đồng là biểu tượng uy quyền của người thủ lĩnh?

TRẢ LỜI:

- a. Là vật thiêng biểu tượng cho tôn giáo.
- b. Là biểu tượng uy quyền của người thủ lĩnh, mỗi khi ra trận, tiếng trống là nguồn động viên, giục giã tinh thần chiến đấu.